

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПЕДАГОГАМ, ЯКІ НАВЧАЮТЬ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

<https://irc-netushyn.miskrada.org.ua/news/13-45-59-29-10-2020/>

Педагог перш за все повинен підходити до здобувача освіти не з позиції, чого той не може через порушення слуху, а з позиції, що дитина може, незважаючи на наявні особливі освітні потреби.

Важливим завданням є попередження та унеможливлення виникнення вторинних відхилень. Відсутність корекційної роботи дає підстави для песимістичного прогнозу стосовно загального розвитку дитини та її участі в житті суспільства. Необхідно допомогти дитині утриматись в новому навчальному закладі, запобігаючи та долаючи невідповідність між задачами навчання та рівнем розвитку дитини, при необхідності допомогти сім'ї прийняти рішення про зміну освітнього маршруту.

Насамперед педагог повинен ознайомитись з висновком про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини та докласти зусиль до виконання усіх рекомендацій зазначених у ньому.

Педагог у роботі з такими дітьми повинен знати рівні слухової чутливості кожного з вух дитини (для того щоб знаходитися при спілкуванні з боку вуха із меншою втратою слуху).

Навчитися перевіряти справність слухового апарату дитини, змінювати елементи живлення в пристроях.

Ознайомитись зі спеціальними технічними засобами, які сприятимуть ефективності навчального процесу. Доцільно, аби навчальний заклад придбав необхідну апаратуру та програмові комплекси для дітей з порушеннями слуху.

Узгодити спільно з батьками вимоги до дитини.

У жодному разі не можна налаштовуватись на почуття жалю або зверхності, тим паче нехтувати дитиною. Уникати гіперопіки.

Взаємне розташування вчителя й дитини має бути таким, щоб здобувач освіти бачив губи педагога, тому що такі діти добре «зчитують» з губ. Вихованець має чітко бачити артикуляційний апарат усіх учасників уроку. Садіть дитину за першу парту, визначте, на якій відстані оптимально сприйматиме звернену мову. Найбільш сприятлива є позиція, коли під час спілкування діти сидять в колі/півколі.

Починаючи розмову, приверніть увагу здобувача освіти: назвіть його на ім'я чи торкніться його руки. Тактильний контакт сприятиме емоційному зближенню з дитиною, позитивно налаштує на навчальну діяльність.

Перед тим, як починати розмову чи опис завдання приверніть увагу всіх дітей.

На початку уроку доцільним буде, налаштовуючи дитину на робочий лад, провести мовну розминку (запитати яка зараз пора року, число, місяць, день тижня, тощо).

Звертаючись і розмовляючи з вихованцем, дивіться на нього, щоб він міг бачити усі ваші рухи (артикуляцію, вираз обличчя, жести, мову тіла).

Перед тим, як розпочати повідомлення нового матеріалу, інструкцій щодо виконання завдання тощо, переконайтеся, що вихованець дивиться на вас і слухає.

З огляду на те, що в дітей з порушенням слуху спостерігаються проблеми з розумінням значення деяких слів і фраз, є сенс уточнити, чи правильно дитина розуміє запропоноване завдання.

Не затуляйте обличчя руками, не говоріть обернувшись до здобувача освіти спиною. Якщо необхідно, зробіть запис на дошці, а потім, повернувшись обличчям до класу, повторіть написане та прокоментуйте.

Під час уроків використовуйте наочні демонстраційні матеріали. Користуйтеся роздатковим матеріалом, що найповніше передає зміст уроку.

Стежте за тим, щоб здобувач освіти отримував інформацію в повному обсязі. Звукову інформацію необхідно підкріплювати та дублювати зоровим сприйняттям тексту, таблиць, опорних схем тощо. Пишіть основні моменти на дошці.

Говоріть достатньо гучно (але не надто – це спотворює слова), чітко, рівно, в нормальному темпі, не перебільшуючи артикуляцію, рухи губами. Слід пам'ятати, що гучний голос (звук) викликає больові відчуття у дітей з порушенням слуху, тому в жодному разі не можна кричати.

Робіть перерви у висловлюваннях, давайте дитині можливість проаналізувати сприйняту інформацію.

Не розмовляйте з дитиною, стоячи до нього спиною чи навпроти джерела яскравого світла; губна помада може зробити губи виразнішими. Не можна ходити по класу під час викладення нової теми або під час диктанту. Одночасно не повинна говорити більше ніж одна людина.

Використовуйте широковживані слова та речення, за потреби повторюйте і перефразуйте їх, або демонструйте дитині, що від неї вимагають.

Час від часу переконайтесь, що вихованець вас розуміє. Не вважатиметься нетактовним й запитати про це. Якщо здобувач освіти просить щось повторити, спробуйте перефразувати повідомлення, вживаючи короткі прості речення.

Якщо ви не зрозуміли відповідь здобувача освіти, попросіть його повторити ще раз чи написати те, що він хотів повідомити.

Якщо ви повідомляєте складний матеріал, що містить терміни, формули, дати, прізвища, географічні назви, доцільно надати його вихованцю в письмовій формі.

Творчі завдання теж слід подавати у письмовій формі.

Не змінюйте тему раптово, без попередження.

Переконайтесь, що всі слова в тексті зрозумілі. По можливості спрощуйте текст.

Ініціюйте мовленнєве спілкування здобувача освіти. Не перебивайте його, дайте можливість висловити думку, надавайте достатньо часу для обдумування, не підганяйте. Використовуйте кожен можливість для розмови на різні теми й в позаурочний час. Не залишайте без уваги кожен спробу дитини вступити у вербальний контакт та збільшуйте обсяг своїх висловлювань.

Домагайтесь правильної вимови дитиною слів, фраз. Помилки у вимові не залишайте не виправленими.

Дозвольте використовувати диктофони.

Забезпечте подачу інформації, завдань на електронних носіях.

Посадіть дитину разом з однокласником (другом), щоб, в разі необхідності, той надав йому допомогу.

Оволодіння педагогом і однокласниками (одногрупниками) альтернативними системами спілкування, якими користується дитина з порушеннями слуху (жестовою мовою, дактилем) є бажаним. Жести та усне мовлення не перечать один одному.

Доцільно буде провести під час заняття фізкультурну перерву для активізації уваги, працездатності.

Не забувайте про засоби безпеки в надзвичайних ситуаціях в класі та освітньому закладі для цієї групи дітей.

Педагог повинен добре знати стан слуху дитини:

- яке вухо учня чує краще;
- на якій відстані від вуха, що чує краще, дитина сприймає мову нормальної гучності без звукопідсилюючої апаратури та з індивідуальним слуховим апаратом, КІ;
- вимагайте від дитини постійного носіння індивідуальних слухових апаратів;
- слідкуйте за станом СА, та гігієною вуха.

Діти з порушеннями слуху можуть використовувати для комунікації жестову мову, усне мовлення або комбінувати їх. Мовленнєва комунікація охоплює вимову, читання з губ, використання залишків слуху. Комунікація дактилем передбачає використання знаків пальцями для позначення букв з дотриманням правопису рідної мови.

Сучасні цифрові слухові апарати забезпечують розбірливість мовлення, виключають можливість акустичних травм, змінюють уяву дітей з порушеннями слуху про оточуючий світ, сприяють розвитку залишкового слуху за умови правильно проведеної реабілітації, проте мають обмеження у частотному діапазоні, що не дозволяє, як правило, сприймати дуже тихі або дуже високі сигнали. Жоден слуховий апарат та імплант не може самостійно поновити втрачену слухову функцію. Тому проблема навчання усного мовлення не зникає.

Формування мовлення у дітей з порушеннями слуху – одне з найважливіших та найскладніших завдань їх навчання та виховання.

Пропозиції для зменшення рівня фонових шумів у приміщенні:

- Тримайте вікна зачиненими у випадку сильних вуличних звуків.
- Вимикайте кондиціонери під час навчання.
- Наполягайте на тому, щоб учні не розмовляли під час усних презентацій.

Коли діти з порушенням слуху намагаються вчитися у гучному, недружньому до їх потреб оточенні, їхні навчальні можливості значно знижуються.